

Mika och Humlan

Lektionsunderlag

Tripp, trapp, trull - för miljöns skull

Lärarhandledning

Inledning

I Sverige är vi bra på att sortera och återvinna vårt avfall. Kristianstad är faktiskt en av de bästa kommunerna i Sverige! Men på ett år slänger varje person i Sverige cirka 460 kg avfall, så vi kan alltså göra mer än att återvinna: Vi kan också bli bättre på att **återanvända** våra prylar och på olika sätt **minska mängden avfall** genom att konsumera (köpa varor/tjänster) smartare. För allt vi konsumerar - skapar någon form av avfall!

Avfallstrappan (eller avfallshierarkin) är ett EU-direktiv som är antaget i svenska miljöbalken och styr hur vårt avfall ska hanteras och tas om hand. Avfallstrappan är också en väldigt bra och pedagogisk förklaringsmodell i 5 trappsteg.

I denna övning skapar eleverna en egen avfallstrappa av återbruksmaterial.

Syfte

Övningen handlar om att eleverna ska lära sig mer om hur vi på olika sätt kan hantera avfall, där det bästa sättet är att se till att det från början inte skapas överhuvudtaget. Rekommendation är att arbeta med detta material tillsammans med "Sorteringsplanschen", "SOProbotarnas bästa sorteringstips" och "Sortera mer - tillsammans är vi fler".

Information till samtalsfrågor

Låt oss se avfallstrappan som en prispall. Precis som när man tävlar är målet att hamna högst upp på avfallstrappan, högst upp på prispallen.

Minimera/förebygga: Det avfall som från början inte uppstår, är den bästa typen av avfall. Vi kan minska vårt avfall genom att handa så lite och så smart som möjligt. Producenter, de som skapar det vi handlar, kan se till att varor produceras så miljösnälla och resurssnålt som möjligt.

Vi kan alltid fråga oss själva: Behöver jag verkligen den här saken? Om ja, kan jag låna eller hyra den i stället för att köpa den? När jag köper något nytt kan jag se till att det är saker jag vet att jag kommer och kan använda länge och mycket. Vi kan också ta väl hand om det vi har och laga det som går sönder.

Återbruk/Återanvändning: Den enes skräp kan vara den andras skatt. Ibland har vi inte längre användning för våra saker. Kanske har vi vuxit ur våra skor eller slutat med en hobby? Men en sak som du vill bli av med kan vara just vad någon annan letar efter.

När vi återanvänder våra prylar, till exempel genom att ge dem till någon som behöver dem eller lämnar dem till second hand, så minskar vi vårt avfall. Man kan också lämna in prylar till Återbruket som finns på alla återvinningscentraler i Kristianstad.

Återvinning: Om återanvändning inte är möjlig ska materialet i avfallet återvinnas.

Om material ska kunna återvinnas på ett bra sätt ska vi skilja olika material från varandra. Det gör vi genom att sortera olika förpackningar, restavfall, matavfall, tidningar och mindre elavfall i fyrfackkärl eller i miljörum. Du gör det också genom att lämna bland annat elavfall, farligt avfall, träavfall, metall och plast på kommunens olika återvinningscentraler.

Energiutvinning: Om materialet inte kan återvinnas ska det förbrännas/eldas upp i ett kraftverk för att omvandla energin i avfallet till el och värme.

På ett kraftverk förbränns avfall i höga temperaturer. Värmen från förbränningen värmer upp vatten i ett slutet cirkulerande kretslopp. Genom olika ledningar åker det varma vattnet ut och värmer upp företagslokaler och hushåll runt om i kommunen. Det kalla vattnet åker tillbaka till fjärrvärmeverket för att värmas upp på nytt.

Deponi: Deponera betyder att slutförvara avfallet på en soptipp (en deponi). Det är det sämsta alternativet och den sista lösningen som vi på alla sätt ska försöka undvika.

Material

- Spåna tillsammans med eleverna om det kan finnas lämpliga boxar någonstans på förskolan som kan byggas ihop till en trappa med olika höjder på trappstegen. Avfallstrappan kan byggas i miniatyr av exempelvis mjölkpaket eller i större form med flyttlådor eller lådor som matvaror levererats i. Ni kan också skapa en enkel konstruktion av spillbitar från plank och reglar om den möjligheten finns på skolan/förskolan.
- Veckan innan ni planerar sätta igång med denna uppgift kan barnen få i uppgift att också leta hemma efter bra "byggmaterial".
- Se till att det finns ritpapper i olika färger, målarfärg, pennor/kritor, pärlor, lim, sax, häftapparat, häftpistol så att ni tillsammans kan pynta och göra avfallstrappan precis så snygg och festlig som ni själva vill ha den.

Upplägg "bygg en egen avfallstrappa"

1. Berätta om avfallstrappan och de olika stegen.
2. Se till att ni har allt material som behövs till att bygga en stor eller en liten trappa med fem trappsteg.
3. Börja med att se till att de olika fem lådorna har olika höjd så att de när de står bredvid varandra bildar en trappa.
4. Om ni önskar att alla trappsteg ska sitta ihop: Limma eller häfta ihop dem.
5. Låt nu kreativiteten flöda och pynta trappan i fina färger och mönster.

Nu är det dags att inviga och samtala/fundera kring avfallstrappan och de olika trappstegen.

Samtalsfrågor

- Låt eleverna placera ut de olika "namnen" på de olika stegen. Var i trappan hamnar "återanvändning"? Och ska deponi/soptipp vara på det översta eller det lägsta trappsteget?
- Låt sen eleverna själva komma på olika bra exempel på prylar, förpackningar eller aktiviteter som hamnar på de olika trappstegen.
- Låt eleverna själva komma på olika bra exempel på hur man kan flytta något upp i avfallstrappan, upp mot översta trappsteget, upp överst på "prispallen". Exempelvis att återvinna eller återanvända en tröja man inte längre vill ha, i stället för att slänga den i restavfallet.